

ESPURNA
bromera

TOT L'ESTIU PER DAVANT

Joaquim G. Caturla

Un. Toni, l'amic de les cabòries.

Toni va fer els desset anys un bon dia de mitjan febrer i els pares, contents per la bona marxa dels seus estudis, li van regalar una motocicleta. És clar que ell s'haguera estimat més una moto un poc més gran, amb una aparença més superba, un d'aquells artefactes el soroll dels quals és capaç de fer tremolar els vidres de les finestres. Però quan va veure el seu ciclomotor, tan nou i lluent a la porta de casa seua, de seguida va considerar que, en realitat, allò era el que ell sempre havia desitjat. I mentre Toni s'encamellava sobre la seua màquina i recorria amb l'orgull satisfet els carrers del seu barri, els pares celebraven l'alegria del fill i es felicitaven per haver triat un regal tan escaient.

Perquè, ben mirat, en el fons del fons, el xic s'ho mereixia. Toni havia estat sempre un xicot estudiós i formal, sempre correcte, sempre seriós: «potser massa», feia observar el pare. Per dir-ho tot d'una: era un d'aquells fills que solen omplir de satisfacció els seus pares, sobretot quan, com en el cas de Toni, el xic era fill únic.

Caldria, doncs, acudir a fonts d'informació un poc més imparcials per saber com era aquell xic en realitat i corregir, si fos menester, aquella imatge del Toni, compendi de qualitats, que els seus pares havien anat bastint dia rere dia.

Tot mirant la foto que Berenguer i Grimalt, Antoni s'havia fet per matricular-se de tercer de batxillerat a l'institut de la ciutat on vivia, se'n podria dir un parell de coses interessants. Era, Toni, un jove d'ulls negres i vius, cabells una mica llargs, semblava més aviat alt i prim i de tirat tímid, inquiet i potser nerviós. Algunes xiques de la seua classe, segons deia una professora de Toni, el trobaven atractiu i, per compensar, a ell també li agradaven algunes companyes seues, moltes més del que les bones qualificacions del jove induïrien a suposar. Però la veritat, i això també ho deia aquesta mateixa professora, Toni no era massa llançat en la difícil matèria de les relacions amb les xiques. Tot es limitava —i de fet ella ho havia observat a classe— a unes mirades atentes que Toni dissimulava si, per ventura, la receptora d'aquella impensada atenció es girava i el sorprenia. Llavors Toni empallidia, s'empassava la saliva, s'humitejava els llavis nerviosament i es capbussava de nou en l'explicació de la classe.

Cal dir, així mateix, que aquesta professora era romançera de naixement i que, de vegades, si no sempre, s'excedia un pèl massa en les seues apreciacions. Possiblement, el fet que fóra professora de Llatí feia que estiguera tot-hora amatent a percebre matisos insospitats en les paraules i els gestos dels altres. O qui sap si es tractava d'una de les característiques de l'estat de fadrinesa en què vivia malgrat haver tombat ja la cinquantena. Però és que aquesta senyora, n'Assumpció Ferrer, era capaç de trobar inconvenients al sol de migdia. Per això no cal astorar-se massa, si gosava d'intuir algunes mancances en el comportament de Toni: «El Toni Berenguer és un bon xicot —això

no ho dubta ningú—, però... bé. Trau bones notes, però tot podria anar millor, si no fóra tan somiador. Jo, moltes vegades, l'he vist a classe mirant el cel per la finestra, com si deixara córrer la fantasia. Aneu a saber què pensa. I un dia, un dia va faltar poc perquè el tirara al carrer, perquè, ja he dit que Toni és un bon xic i que té el cap molt clar, però té certes rampellades que molesten.»

Possiblement això era veritat. Moltes vegades el xic tenia una mirada especial, semblava com si al fons dels ulls li ballara una lluisor burleta que donava a la seua expressió un punt d'ironia inconvenient que podria arribar a coure. Pel que sembla, no anava errada donya Assumpció, ni en això ni en la referència al tarannà fantasiós de Toni. En certes ocasions, el jove fugia de la classe amb el pensament i la seua mirada vagarejava sobre les teulades de les cases o s'extasiava guaitant els teuladins que es gronxaven als fils de la llum. ¿Quines coses li passaven pel cap?

A casa de Toni, estaven ben lluny de conèixer la naturalesa de les cabòries del xic, ja que n'ignoraven l'existència. Tan sols sa mare semblava prop d'intuir que el seu fill es capficava per alguna cosa més que els llibres. A la mare, com a totes les mares, li agradava remugar i donar consells, així com cal: «Toni, fill, fes això», «Toni, fill, no faces allò». I a Toni, així com cal, no li agradava fer cas dels consells perquè ell solia tenir un criteri diferent, més actual, trobava ell. I quan les opinions contrastaven massa, la mare solia dir allò de: «Tu pots fer el que vulgues, però la mare t'ho diu per bé». Llavors Toni es veia obligat a acudir al pare, el qual no era un home massa subtil,

ni menys encara apte per a debats. Normalment, el pare solia resoldre l'assumpte derivant la disputa pel cantó de la cavalleriesitat, cosa que desconcertava el fill:

—Mira, nano —solia dir—, la mare és l'única dona de la casa; vinga, fes bondat.

Altres vegades, el pare, que mai no feia servir arguments racionals, sorprenia Toni amb refranys que no sempre s'avenien amb el cas, però que tenien l'estranya virtut de deixar-lo sense paraula:

—No tingues tanta pressa i no agafes tan prompte el cabàs, que la processó és molt llarga i el ciri molt curt, nano.

«Nano», heus aquí una cosa que empenyava el Toni un muntó, que son pare li diguera nano. Això, trobava ell, era, sens dubte, una reminiscència de la seua infantesa, que son pare i sa mare semblaven negar-se a oblidar. Toni va haver de posar-se valent per reivindicar el dret a ser designat exclusivament pel diminutiu del nom que, al seu dia, li adjudicaren a la pica baptismal.

Però, ¿qui ho haguera dit? Toni s'havia acostumat, en certa manera, a allò de «nano», i quan pensava —i Toni pensava molt— o parlava amb si mateix a baixa veu, cosa que solia fer ben sovint, es deia: «Nano, aquest examen és molt fotut» o «Nano, ¿has vist quin cul té la de filosofia?». I, a poc a poc, Toni va anar creant-se un nou amic imaginari, que era Nano. Era, és clar, Toni mateix, però, en realitat, era un altre Toni. Per fer-ho breu i amb les mateixes paraules que empraria la professora d'anques exuberants, és a dir, la de filosofia, Nano devia ser una mena d'*alter ego*.

I és que Nano era el confident dels secrets més ocults de Toni, el costat fosc de la seua lluna, l'abisme profund on habitaven aquells pensaments que ni els seus amics més íntims arribaven a intuir. Però, d'altra banda, ¿tenia, Toni, amics íntims? Potser. I encara més, ¿tenia, Toni, amigues? o ¿havia festejat mai, Toni? No, malgrat que desitjos, no li'n faltaven. Ni tampoc li'n faltaven, certament, les ocasions de relacionar-se amb les seues companyes. En efecte, a la seua classe hi havia xiques per a tots els gustos: rosses i primes de cos fi, morenes de cabell lluent i cintura fimbrejant, d'altres més complidetes de carn i alguna d'aquelles belleses, un poc més escasses, que feia goig mirar-les, encara que fos escoltant un discurs sobre la filosofia de l'antiga Grècia.

A Toni, li agradava estudiar a la nit, i, després de sopar, solia tancar-se a la seua cambra durant un parell d'hores, abans d'anar-se'n a dormir. Els seus pares s'admiraven de veure el gran sentit de la responsabilitat que tenia el xic, però no podien evitar intranquillitzar-se davant l'excentricitat d'un jove a qui no feia gràcia mirar la televisió. ¡Ja era ben estrany això! Però passava que Toni sempre havia tingut un concepte molt elevat de la seua independència i la cambra era el seu domini inviolable. Allí, senyor d'aquell espai, el xic s'organitzava i feia i desfeia al seu albir.

Les parets d'aquella cambra eren una barreja atapeïda dels elements més variats: hi havia un cartell gran d'un jugador de bàsquet que encistellava malgrat l'oposició d'un contrari, un altre d'un cotxe fórmula 1 amb els números esborrats per la velocitat, un altre d'un vaixell de Greenpeace salvant una balena, una col·lecció d'adhesius amb rei-

vindicacions diverses, la foto d'un equip de futbol, uns tipus amb samarreta i pantalons llistats tocant la guitarra elèctrica entre fumagueres, un calendari amb una foto de l'Atòmium de Brusselles i, finalment, el pòster d'una cantant rock amb mirada temptadora, vestida de cuir, estrenyent provocativament l'entreceix. Per algun buit que hi quedava lliure, treien el coll de girafa els flexos que donaven llum artificial en aquella estança. Sobre la taula, la ràdio, sempre encesa, gran i rutilant, navegava entre una escampada de papers i de llibres.

Però el cas era que, enmig d'aquell desordre aparent i voltat d'aquelles parets bigarrades, Toni se sentia al seté cel. Assegut a taula, el xic desplejava els seus llibres i, com un bon general, establia, a la vista dels objectius a atènyer, les estratègies que li calien per a obtenir la victòria final. «Nano —es deia—, has de fotocopiar els apunts d'Anglès», o «Nano, vés alerta amb l'examen de Literatura». Tanmateix, en moltes ocasions, el pensament de Toni, seduït per la música de la seua ràdio, s'escapava de la gàbia del cap i saltironava d'una cosa a una altra fins que, entre les boires de les seues vagueries, emergia i prenia forma la imatge de Raquel, una companya de classe. Llavors, Toni s'espantava de la indisciplina del seu pensament i, ple de dubtes, tornava a les seues coses mentre la llumeta roja de la ràdio li clucava l'ull al compàs de la música.

Després, al llit, embolcallat per la foscor, esguardant l'engraellat de llum que la claror del carrer dibuixava sobre el sostre de la seua cambra, Toni passava de les imaginacions pastades en la vetla als somnis inevitables a què ens aboca la son.

